

Жеребцов О. О., студент
Кузнєцова І. В., к. філол. н., доц.
Запорізький національний технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ ФУТБОЛЬНОЇ СФЕРИ

Футбольна термінологія в англійській мові становить великий інтерес для вивчення та аналізу. Ця група номінативних одиниць є часто вживаною, адже футбольна лексика має багато користувачів, тому що футбол є популярним видом спорту у світі. У випадку, коли словник не дає точного еквівалента тому чи іншому термінові, або ж коли застосування калькування, транслітерації недоречне, можливими також є інші прийоми перекладу. До таких трансформаційних прийомів, що застосовуються при перекладі термінів відносять конкретизацію, генералізацію та описовий переклад.

Як відомо, конкретизація – процес, при якому одиниця більш широкого конкретно логічного змісту передається в мові перекладу одиницею конкретного змісту. В українській мові необхідно робити заміну слова чи словосполучення, що мають більш широкий спектр значень, еквівалентом, який конкретизує значення згідно контексту або стилістичних вимог. Наприклад, *«вдаряти м'яч»* може відноситися до різних ситуативних умов, і в значній мірі упорядковується контекстом; в англійській мові цьому поняттю будуть відповідати різні більш вузькі

за значенням одиниці, в залежності від контексту: *to kick a ball* – вдаряти м'яч ногою, *to head a ball* – вдаряти м'яч головою, *to hit a ball* – відбивати м'яч, *to cut a ball* – легко вдаряти м'яч кулаком, *to return a ball* – повертати м'яч, *to volley a ball* – вдаряти м'яч з льоту, *to slog a ball* – вдаряти м'яч сильно.

При перекладі термінів футболу також можливим є застосування генералізації. Генералізація вихідного значення використовується в тих випадках, коли міра інформаційної впорядкованості вихідної одиниці вища за міру впорядкованості одиниці, що відповідає їй за змістом у мові перекладу. Наприклад, *to move forward the ball* – *вести м'яч*.

Проблема адекватності перекладу футбольної термінології стосується існування в термінології такого явища як синонімія. Інколи синоніми спортивного терміна виконують функцію пояснення, але найчастіше до терміна іншомовного походження виникає синонім, створений

на рідному ґрунті: *forward* – *форвард* – *нападник*, *goalkeeper* – *голкипер* – *воротар* та ін. Це терміни-дублети. Можливості перекладача, в такому випадку не обмежені.

При застосуванні описового перекладу важливо слідкувати за тим, щоб словосполучення в мові перекладу точно і повно передавало всі основні ознаки поняття, позначеного словом оригіналу. Наприклад, футбольний термін *tight* має такі основні ознаки: *тугий*, *тісний*, *цільний*, а тому при перекладі описовим способом слід зберегти всі ці головні ознаки: *tight end* означає *гравця, який саме грає цільно з лінії оборони*.

Перед застосуванням цього прийому перекладу неологізмів необхідно виконати попередню умову правильності перекладу неологізмів – переконатися, що в мові перекладу відсутній перекладний відповідник (зрозуміло, що перекладні словники ще не могли його зафіксувати, проте він може бути зафіксований, зокрема, у вже перекладеній нещодавно в літературі), щоб не створювати термінологічні дублети в мові перекладу. Наприклад, термін *Gordy Howe hat trick* перекладається, як *забитий гол, результативний пас та вилучення за одну гру*, позначає *своєрідний рекорд, який таким не являється*. Даний *хет трік* можна виконати, досягнути, але ніколи не перевершити, адже така комбінація досягнень за одну гру була названа на честь гравця, який вперше це виконав. За гру можна вилучатись, забивати більше ніж один гол, віддавати стільки ж результативних передач, але поєднання всього цього разом є чимось особливим, що знайшло своє відображення на лексичному рівні.

Таким чином, щоб правильно застосувати такий прийом перекладу, необхідно добре знати предметну сферу футбольного тексту, що перекладається, щоб правильно розкрити зміст позначеного неологізму.